

Hordaland fylkeskommune
Postboks 7900
5020 BERGEN

Deres ref.

Deres brev av:

Vår ref.

201500317-51
INKV

Emnekode

ESARK-03

Dato

30. juni 2015

Høringssvar - Planprogram for regional plan for kompetanse og arbeidskraft

Byrådet i Bergen behandlet 25.06.15 sak 1227-15 *Høring - Planprogram for regional plan for kompetanse og arbeidskraft*. Byrådet fattet slikt vedtak:

1. Bergen kommune gir høringsuttalelse til Hordaland fylkeskommunes Planprogram for regional plan for kompetanse og arbeidskraft slik det går frem av saksutredningens kap. 6.
2. Melding om vedtak oversendes til bystyrets kontor.

Byrådssak 1227-15 følger vedlagt i sin helhet. Selve høringsuttalelsen (saksutredningens kapittel 6) gjengis her:

«Høringsuttalelse fra Bergen kommune

Hensikten med et planprogram er å gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning, hvilke alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger. Hordaland fylkeskommune oppfordrer høringsinstansene til særlig å vurdere *formål, plantema og det en ønsker å oppnå med planen*.

Formålet med planen og det en ønsker å oppnå

Formålet med *Regional plan for kompetanse og arbeidskraft* er å bidra til å sikre en mer robust forsyning av arbeidskraft og fremtidsrettet kompetanse til arbeids- og samfunnsliv med utgangspunkt i utdanningssystemet. Bergen kommune slutter seg til dette formålet. Det er av avgjørende betydning for både privat og offentlig sektor at det er tilstrekkelig tilgang på god og relevant kompetanse på kort og på lang sikt. Samtidig viser konjunkturedningene som har funnet sted i norsk økonomi og arbeidsliv siden slutten av 2014, hvor vanskelig det er å lage treffsikre fremskrivninger og estimer for fremtidig arbeidskraft- og kompetansebehov i de ulike bransjer. Siste års konjunkturedgang viser at et *omstillingsdyktig arbeidsliv* vil være svært viktig fremover. Dette vil også kreve omstillingsdyktighet i utdanningssystemet. En viktig målsetting for planarbeidet bør således være å utvikle tilstrekkelig fleksibilitet i utdanningssystemet, til at endrete og nye behov for kompetanse kan fanges opp når det er behov for det.

Plantema og problemstillinger

Forslaget til *Planprogram for regional plan for kompetanse og arbeidskraft*, som Hordaland fylkeskommune har sendt på høring, favner om mange relevante problemstillinger som det kan være aktuelt å vurdere nærmere når regional plan for kompetanse og arbeidskraft skal utarbeides. I hovedsak mener vi at de skisserte hovedtemaene er godt egnet til å fange opp de problemstillingene det vil være viktig å belyse i arbeidet med planen. Samtidig vil det være nødvendig å prioritere noen innsatser, som fremstår som særlig viktig for å sikre en robust forsyning av arbeidskraft og fremtidsrettet kompetanse til arbeids- og samfunnsliv. I forslaget til planprogram uttrykkes det at et sentralt mål blir å avklare hvilke utfordringer en vil rette særlig innsats inn mot og hvordan innsatsen skal være (planprogrammets kap. 2). Bergen kommune vil utfordre fylkeskommunen særlig på dette punktet. Arbeidet med planen må tilstrebe å avdekke hva som vil være de viktigste hovedgrepene, slik at det kan gis prioritet til disse tiltakene.

Nedenfor følger noen undertema/problemstillinger som vi mener det vil være viktig å vurdere.

Konjunktorendringene den siste tiden og utfordringene med nedbemanning i mange bransjer, reiser problemstillinger knyttet til behovet for fleksibilitet og omstillingsdyktighet, som ikke sto like sentralt på agendaen for ett års tid siden. Forholdet mellom behov for bransjerettet fagkompetanse på *kort og lang sikt* er viktig å tematisere. Fra et arbeidsgiverståsted kjenner Bergen kommune dette godt fra helsesektoren. Mens nasjonale fremskrivninger basert på demografiske data viser et stort og udekket behov for helsefaglig kompetanse frem i tid, har kommunen på kortere sikt ikke møtt de samme utfordringene.

Det må tas hensyn til at både konjunktursvingninger, teknologisk utvikling, arbeidsinnvandring og intern kompetanseheving/omstilling kan være vanskelig å ta høyde for når en lager estimater over forventet behov for arbeidskraft og kompetanse lengre frem i tid.

Hordaland er ikke bare del av et regionalt og nasjonalt arbeidsmarked, men også en del av et europeisk arbeidsmarked. De siste årene har vi sett en rekordstor arbeidsinnvandring til Hordaland. Dette gir både muligheter og utfordringer, som bør utforskes nærmere i forbindelse med planarbeidet.

En regional plan for kompetanse og arbeidskraftbehov bør være opptatt av hvordan en kan utvikle metoder for å fange opp endringer i arbeidsmarked/kompetansebehov og hvordan en kan skape en god beredskap for videre analyse. Å utvikle gode arenaer for mer forpliktende samhandling mellom utdanningsmyndigheter, utdanningsinstitusjoner og arbeidsliv i regionen fremstår som et viktig grep for å fange opp nye og endrede behov for kompetanse, og å gi arbeidsgivere kunnskap om hvilken kompetanse ulike utdanningsprogrammer kan tilby.

En tettere kopling mellom utdanning og arbeidsliv er ønskelig. Her kan samarbeidet omkring opplæringsløpet for yrkesfag som kalles for «vekslingsmodellen» være et godt eksempel på hvordan det kan utvikles nye og mer fleksible måter å organisere opplæringen på. I dette prøveprosjektet begynner eleven i lære i løpet av det første året i videregående skole og tar teorien som moduler i løpet av læretiden.

Også når det gjelder behovet for å utvikle gode modeller for kvalifisering og kompetanseheving av voksne, er samarbeid og samhandling mellom utdanningsmyndigheter, utdanningsinstitusjoner og arbeidsgivere svært viktig. Dette gjelder både behovet for videreutvikling/kompetanseheving innenfor et fagområde, men også omstilling fra ett fagområde til et annet.

En generell utvikling på arbeidsmarkedet er at det i økende grad stilles krav om formell kompetanse. Dette ser vi blant annet i de kommunale tjenestene. I Bergen kommune har mer enn 500 ansatte gjennom interne kompetanseprogrammer fått mulighet til å heve sin kompetanse fra ufaglært faglært nivå. Kompetanse settes i sammenheng med kvalitet på tjenestene og det rekrutteres i mindre grad enn tidligere ufaglærte til kommunale tjenesteområder som for eksempel helse og omsorg.

Det må legges til rette for egnete kvalifiseringstiltak for voksne personer med innvandrerbakgrunn og kort botid i landet. Erfaringsmessig vil slike kvalifiseringsløp måtte gå over lang tid og det kan være behov for kjeding av tiltak som involverer både statlig, fylkeskommunalt og kommunalt forvaltningsnivå. Det knytter seg mange utfordringer til å utvikle slike langsiktige samarbeid/kvalifiseringsløp. Jf. pågående samarbeid mellom NAV Intro og kvalifisering, Hordaland Fylkeskommune ved Lønborg videregående skole og Bergen kommune om å kvalifisere voksne innvandrere til helsefagarbeidere.

Utdannings- og yrkesveiledningen i skolen er, som forslaget til planprogram peker på, et meget viktig område. Det er viktig at rådgiverne har god og oppdatert kompetanse om arbeidslivet og arbeidslivets behov for kompetanse og arbeidskraft. For yngre elever må informasjon og veiledning også rettes mot foreldre, som ofte har stor innflytelse på de unges utdanningsvalg. En styrket veiledningstjeneste kan også være ett av virkemidlene i arbeidet forebygge frafall i videregående opplæring.

Det norske arbeidsmarkedet er sterkt kjønnsdelt. Hvilke konsekvenser dette har for forsyningen av arbeidskraft og fremtidsrettet kompetanse til ulike deler av arbeids- og samfunnsnivå bør tematiseres. Veiledningstjenesten i skolen bør skoleses i denne tematikken.

Oppsummering/konklusjon

Det er behov for nye og bedre redskaper til å fange opp både kompetansebehov og nye muligheter til kompetansemobilisering i Hordaland. Det videre arbeidet med *Regional plan for kompetanse og arbeidskraft* bør ta utgangspunkt i dette. I det videre planarbeidet vil Bergen kommune oppfordre Hordaland fylkeskommune til å identifisere og prioritere tiltak som vil ha særlig stor betydning for måloppnåelse og som en regionalt kan gjøre noe med.

Det er viktig at det i arbeidet med planen prioriteres på hvilke områder det vil være mest formålstjenlig å gjennomføre nye utgreiinger og analyser, og at det gjøres prioriteringer av problemstillinger og tiltak som har relevans også når en tar konjunktursvingninger, teknologisk utvikling, arbeidsinnvandring og intern kompetanseheving/omstilling i betraktning.»

Med hilsen

BYRÅDSAVDELING FOR FINANS, EIENDOM OG EIERSKAP

Ingvild Kvilekval - saksbehandler

Ove Foldnes - kommunaldirektør

Dette dokumentet er godkjent elektronisk.

Vedlegg:

Byrådssak 1227-15 Høring - *Planprogram for regional plan for kompetanse og arbeidskraft*